

**Verander de wereld, begin met het
invoeren van een eerlijk geldsysteem
(Burgerbank en een eerlijker en
eenvoudiger belastingsysteem)**

Oktober 2018
Auteur: H. v. Steenbergen
Tel. 06-16143199
info@eerlijkgeld.eu
www.eerlijkgeld.eu

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Burgerbank	3
2.1 Rente	4
2.2 Staatsschuld	4
2.3 Woningsschuld	5
2.4 Belangrijke punten Burgerbank	5
2.5 Creatie van geld en oplossen staatsschuld	7
3. Eerlijker en eenvoudiger belastingsysteem	9
3.1 Transactiebelasting / afschaffen BTW, belasting en sociale premies op arbeid	9
3.2 Financiële transactiebelasting	10
3.3 Belasting op topinkomens	10
3.4 Belasting op winst van bedrijven	10
3.5 Belasting op rente en dividend	10
3.6 Belasting op erfenissen en schenkingen	10
3.7 Belasting op grond	11
3.8 Belasting op winst met verkoop van woningen en overige vermogenswinsten	11
3.9 Belasting op vervuiling	11
3.10 Belasting op niet eerlijk verdiend inkomen	11
4. Uitvoeren artikel 22, 23, 25 en 26 van UVRM	12

1. Inleiding

Verander de wereld, begin met het invoeren van een eerlijk geldsysteem. Huidig geldsysteem dient primair de belangen van grote (financiële) organisaties en de rijkste 1% van de bevolking. EerlijkGeld wil dat er een Burgerbank (Rabobank 2.0) komt die er voor zorgt dat het geldstelsel dienstbaar wordt aan iedereen. En dat aanvullend een eerlijker en eenvoudiger belastingsysteem wordt ingevoerd. Door gebruik van elektronisch geld wordt dit mogelijk.

Dit document bevat een samenvatting van het rapport 'Naar een dienstbaar financieel stelsel voor iedereen'¹, opgesteld door Hans van Steenberghe met medewerking van Ad Broere. Beiden zijn econoom en al een aantal jaren actief op het gebied van monetaire hervorming. In 2017 is dit rapport met de Wetenschappelijke Raad voor de Regering (WRR) besproken. In 2018 gaat de WRR een advies aan de regering uitbrengen hoe het financiële stelsel verbeterd kan worden.

De belangrijkste punten die in dit rapport worden besproken zijn de problemen die de financiële crisis in 2008 hebben veroorzaakt, wat de oplossingen voor deze problemen zijn en wat het voordeel is wat met deze oplossingen behaald kan worden. De oplossingen kunnen los van elkaar en gecombineerd worden toegepast. Het gecombineerd toepassen van de oplossingen levert het meeste voordeel op. Hiermee kan ook het probleem van extreme scheefgroei tussen arm en rijk worden aangepakt². In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste punten voor monetaire hervormingen besproken.

Probleem

- Private banken en rijkste 1% van de bevolking teveel macht en eigenbelang
- Structureel veel te hoge rente
- Structureel teveel (speculatieve) misbruik van het geldsysteem

Oplossing

- Invoeren Coöperatieve Burger Bank
- Invoeren (wettelijk) norm voor eerlijke rente
- Beperken misbruik (verbeteren leen- en huurnormen, invoeren grondwinst- en transactiebelasting etc.)

Voordeel

- Afhankelijkheid van private banken en de rijkste 1% van de bevolking wordt tot minimum beperkt
- Besparen van € 38+ miljard per jaar op overbodige rentekosten
- Eenmalig ongeveer 5% extra economische groei voor de reële economie en 400.000 extra banen
- Woonkosten gemiddeld ongeveer halveren
- Op lokaal en landelijk niveau geldcreatie zonder schuld en oplossen van de (staats)schuld mogelijk

Voor het invoeren van een eerlijk geldsysteem zijn naast aanpassen van het monetaire systeem ook belangrijke wijzigingen bij het belastingsysteem nodig waarmee ook het belastingsysteem eerlijker en eenvoudiger wordt gemaakt. In hoofdstuk 3 worden de belangrijkste punten hiervoor besproken.

2. Burgerbank

Het idee om een Coöperatieve Burger Bank in te voeren, is onder andere geïnspireerd door coöperatie Mondragon in Spanje³. Het financiële hart van deze organisatie is een Coöperatieve Burger Bank en de werknemers van Mondragon zijn verplicht om hun pensioen bij deze bank te sparen. Hiermee is het mogelijk om de afhankelijkheid van private banken en de rijkste 1% van de mensen het meest vergaand te verminderen en hoeft de arme 99% van de bevolking zich niet meer bovenmatig af te laten afromen. In paragraaf 2.1 tot en met 2.3 wordt zichtbaar gemaakt in welke mate de arme 99% van de bevolking met het huidige monetaire systeem teveel wordt afgeroomd. In paragraaf 2.4 en 2.5 worden de belangrijkste punten voor de Burgerbank en oplossen van het schuldenprobleem besproken.

¹ <http://www.deburgerbeweging.nl/wp-content/uploads/2017/01/Naar-een-dienstbaar-financieel-stelsel-voor-iedereen.pdf>

² <https://brandpuntplus.kro-ncvr.nl/brandpunt/de-wraak-van-de-rijken/>

³ <https://www.youtube.com/watch?v=8Zo10C1mPek&t=3s>

2.1 Rente

In Nederland betalen overheid, huishoudens en MKB bedrijven samen ongeveer € 38 miljard per jaar teveel aan rente aan de financiële sector (banken, pensioenfondsen, verzekeringsmaatschappijen etc.). Het afschaffen van de bovenmatige rente levert voor de reële economie eenmalig ongeveer 5% extra economische groei en 400.000 banen op. Het afschaffen van de bovenmatige rentekosten kan worden gerealiseerd door wettelijk vast te stellen wat op (spaar)tegoeden bij banken etc. aan rente gegeven moet worden en bij financieringen maximaal aan rentekosten gerekend mag worden.

Adviesnorm voor eerlijke rente

- Vergoeding op (spaar)tegoeden = gemiddelde loon/prijsstijging (inflatie) per jaar
- Financieren overheid = gemiddelde loon/prijsstijging (inflatie) + 0,1% per jaar
- Financieren woningen = gemiddelde loon/prijsstijging (inflatie) + 0,5 per jaar
- Financieren overig = gemiddelde loon/prijsstijging (inflatie) + 1,5 per jaar

Banken en overige kredietverstrekkers zullen vermoedelijk aangeven dat de kredietkosten die ze in rekening mogen brengen onder de gewijzigde condities, te weinig is om hun kosten te dekken. Dit bezwaar snijdt echter geen hout.

Bij het bepalen van de norm van wat bij de financiering van de Nederlandse staatsschuld maximaal aan kredietkosten in rekening gebracht mag worden, is er rekening mee gehouden dat het kredietrisico nihil is en de bijkomende administratieve kosten in verhouding tot het geleende bedrag te verwaarlozen zijn. De marge van 0,1% is een bijdrage in de winst, die de Coöperatieve Burger Bank of de huidige banken nodig hebben om hun eigen vermogen jaarlijks te laten groeien. Mede hierdoor kan de door de samenleving gewenste economische groei worden gerealiseerd.

Bij het vaststellen van de norm van wat bij het financieren van woningen maximaal aan kredietkosten in rekening mag worden gebracht, is uitgegaan van het Deense hypotheekobligatie systeem. De Deense overheid heeft vastgesteld dat banken maximaal een marge van 0,6% per jaar mogen rekenen voor hypotheekleningen. Er is ruim twee eeuwen in de praktijk bewezen dat het systeem werkt. De norm van 0,5% bestaat uit de hiervoor genoemde marge van 0,6% met een correctie van 0,1% omdat banken bij het hiervoor liggende plan ook nog 1% afsluitkosten mogen rekenen.

Bij het bepalen van de norm van wat bij overige financieringen maximaal aan kredietkosten in rekening mag worden gebracht, is er rekening mee gehouden dat banken sinds 2003 gemiddeld een marge van 1,3% per jaar in rekening brengen bij leningen van een miljoen euro of meer en dat voor de Coöperatieve Burger Bank een nog lagere rentmarge al voldoende is om haar kosten te dekken.

2.2 Staatsschuld

Veel mensen denken dat de belangrijkste reden voor het bestaan van de staatsschuld is dat de overheid gewoon teveel geld uit geeft aan leuke dingen voor de mensen. Uit nadere analyse blijkt dat de kosten van rente en het 'redden' van banken⁴ de belangrijkste reden voor het bestaan van de staatsschuld is.

Het beeld wat in het plaatje hieronder wordt weergegeven geldt in essentie voor bijna alle landen in de wereld. Hier komt bij dat de belastingen voor bedrijven en de rijkste 1% van de bevolking geleidelijk aan eenzijdig fors zijn verlaagd. Volgens onderzoek in Frankrijk is 60% van de Franse staatsschuld het gevolg van deze eenzijdige verlaging van de belastingen⁵. Ook in andere landen wordt een groot deel van de staatsschuld hierdoor veroorzaakt. De staatsschuld bestaat in Amerika verder nog voor ongeveer 75% uit kosten van de 25 oorlogen⁶ die ze sinds 1950 heeft gevoerd.

⁴ <https://www.ftm.nl/artikelen/economisch-herstel-voor-wie?share=1>

⁵ <https://www.theguardian.com/commentisfree/2014/jun/09/french-public-debt-audit-illegitimate-working-class-internationalism>

⁶ <https://www.teepublic.com/t-shirt/329736-the-us-army-world-tour>

Opbouw Nederlandse staatsschuld (x € 1 miljard)

Staatsschuld op 1-1-1970	32
Kosten "redden" banken 2008	135
	<u>167</u>
Begrotingsoverschot (excl. rente) 1970 tot 2017	239
	<u>72-</u>
Rente 1970 tot 2017	524
Staatsschuld (nominaal) op 1-1-2017	452
Rente 1970 tot 2017	524
Eerlijke rente 1970 tot 2017*	121
Verschil (bovenmatige kosten / winst)	403

* Compensatie inflatie (pensioen)spvaarders + marge 0,1% per jaar.

2.3 Woningschuld

Uit analyse van data over de periode van 1 januari 1970 tot 1 januari 2018 blijkt dat niet alleen bij de Nederlandse staatsschuld teveel aan rentekosten in rekening is gebracht, maar ook bij hypotheek structureel gemiddeld ongeveer 3% per jaar te veel aan rentekosten is betaald. Door het aanscherpen van de (wettelijke) norm wat maximaal aan rentekosten gerekend mag worden, als lening op een woning verstrekt mag worden (de bouwkosten exclusief speculatieve bubbel) en maximaal aan huur gerekend mag worden, kunnen de woonkosten in Nederland gemiddeld ongeveer 50% dalen. Ook het invoeren van een speciale belasting met een tarief van 90% op het maken van winst met verkoop van grond kan een belangrijke bijdrage leveren om woonkosten in ons land gemiddeld ongeveer te halveren. De opbrengst van deze belasting kan gebruikt worden om andere belastingen te verlagen.

Opbouw gemiddelde hypotheekkosten

	Eerlijk	Huidig
Bouwkosten gemiddelde koopwoning	200.000	200.000
Kale grondprijs (speculatieve bubbel)(1)	-	100.000
Bouw / marktwaarde gemiddelde koopwoning	<u>€ 200.000</u>	<u>€ 300.000</u>
Hypotheek (geleend bedrag)	200.000	300.000
Compensatie voor inflatie	1,0% 32.000	0,0% -
Marge voor de bank(2)	0,5% 18.000	3,5% 190.000
Totaal hypotheekkosten in 30 jaar	<u>1,5% € 250.000</u>	<u>3,5% € 490.000</u>
Kosten per maand(3)	€ 694	€ 1.361

1) Leennorm aanscherpen, hypotheek kwijtschelden (IJsland), speciale grondbelasting etc.

2) Sinds 1970 structureel gemiddeld 3% per jaar teveel.

3) Ook huren bestaan gemiddeld voor 50% uit te hoge kosten voor rente en bubbel...

2.4 Belangrijke punten Burgerbank

De Burgerbank kan in een publieke (staatsbank) of coöperatieve variant (Rabobank 2.0) worden toegepast. De auteurs van dit document zijn van mening dat de Burgerbank een coöperatieve organisatie moet zijn. Hieronder zijn de belangrijkste punten van de Burgerbank weergegeven.

Belangrijke punten Coöperatieve Burger Bank

- Iedereen krijgt 1 aandeel en vanaf 18 jaar 1 stem in het beleid van de Burgerbank
- Het aandeel en stemrecht in de Burgerbank is **niet** overdraagbaar aan anderen
- Iedere gemeente / stad krijgt een zelfstandige hoofdvestiging van de Burgerbank
- Iedere woonwijk met 10.000 inwoners krijgt een filiaal, compleet met kieskring en ledenraad
- Alleen de Burgerbank mag geld scheppen en voor betaalrekeningen zorgen
- Ook bijna alle (pensioen)spaargelden worden bij de Burgerbank aangehouden
- Bij Burgerbank alleen betalen, sparen, lenen, leasen en verzekeren, niet beleggen / speculeren

Doel

- Bevorderen democratie / decentralisatie van de macht (eigendom en zeggenschap)
- Rente, inflatie en (speculatieve) misbruik van het geldsysteem tot een minimum beperken
- Bevorderen van werk en inkomen in duurzame lokale circulaire economieën

Er zijn meerdere opties voor de oprichting van de Burgerbank. De eerste mogelijkheid is om tijdelijk alle banken, pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen in Nederland te nationaliseren. De omvang van de balans van deze organisaties ongeveer te halveren, door het gedeelte wat voor ondersteuning van de reële economie niet nodig is en door de samenleving niet wenselijk wordt geacht af te schaffen. Van het gedeelte wat overblijft de Burgerbank en een paar zakenbanken maken. En de zakenbanken terug in de markt te zetten. Dit scenario had Nederland in 2008 moeten doen en kan bij een nieuwe grote financiële crisis alsnog worden gedaan. Dit scenario is nu politiek gezien niet haalbaar.

Op dit moment beter haalbaar scenario is met landelijk beleid ABN-AMRO en de pensioenfondsen omvormen tot de nieuwe Burgerbank en alle mensen een betaal en een (pensioen)spaarrekening bij deze bank geven. Ook kunnen gemeentes eventueel samen met bijvoorbeeld Bank Nederlandse Gemeenten en het ABP op lokaal niveau lokale coöperatieve burger banken opzetten, of hulp bieden bij alternatieven plannen voor het opzetten van een Burgerbank. En hiermee een voordeel voor de inwoners en MKB bedrijven in hun gemeente creëren.

Eerste vervolgstap is alle deposito's (tegoeden op betaal en spaarrekeningen) bij andere banken overhevelen naar de Burgerbank. Tweede vervolgstap is ook bijna alle pensioenspaargelden, de staatsschuld, leningen van huishoudens en niet financiële bedrijven bij andere financiële organisaties overhevelen naar de Burgerbank. Zodat de balans van de Burgerbank in essentie er uit komt te zien zoals hieronder is weergegeven. Het gedeelte van de private financiële organisaties wat over blijft mag zelf bepalen welke reorganisaties ze eventueel verder nog door willen voeren.

Verenvoudigde balans Burgerbank (x € 1 miljard) (340% BBP)

Staatsschuld (publieke activa)	430	Eigen vermogen (5%)	125
Hypotheekschuld (woningen)	700	Papier en muntgeld (3%)	15
Overig krediet aan huishoudens	30	Betaalrekeningen	320
Zakelijk krediet	900	Spaarrekeningen	440
Overig incl. krediet aan buitenland	440	Pensioenen en verzekeringen	1.600
Totaal	2.500	Totaal	2.500

Het financiële en economische systeem wat we nu hebben is een variant op een systeem wat we al eeuwen hebben. Hierbij wordt de arme 99% door private financiële organisaties en de rijkste 1% van de bevolking structureel te veel afgeroomd.

Volgens gegevens van het CBS is een balansomvang bij de Burgerbank van ongeveer 3 keer het BBP voldoende om alle gebouwen en infrastructuur exclusief kale grond (speculatieve bubbel), productie- en vervoermiddelen en geproduceerde voorraden in Nederland te kunnen kopen en / of 100% te financieren. Hiermee is het mogelijk om de afhankelijkheid van private geldwisselaars tot een minimum te beperken. En hoeft de arme 99% van de bevolking zich niet meer bovenmatig af te laten romen.

Met gegevens van DNB, CBS, SOMO⁷ en jaarrekeningen van de 4 grootste banken in Nederland is een voorzichtige berekening gemaakt wat de baten en lasten van de Burgerbank zijn. Als de lasten in praktijk lager zijn kan de rente nog verder worden verlaagd dan waar in dit rapport van uit wordt gegaan.

Baten Burgerbank	Laag	Hoog
Rente compensatie inflatie (voor spaarders)	pm	pm
Rente financieren overheid is inflatie +	0,1%	0,2%
Rente financieren hypotheke is inflatie +	0,3%	0,5%
Rente financieren overig is inflatie +	1,0%	1,5%
Vergoedingen voor betaaldiensten		0,1%
Afsluitprovisies leningen		0,1%
Totaal baten in % balanstotaal (€ 2500 miljard)	0,6%	1,0%
Lasten Burgerbank		
Rente compensatie inflatie voor spaarders	pm	pm
Administratieve kosten (50.000 resp. 85.000 medewerkers)*	0,3%	0,5%
Kredietrisico	0,2%	0,3%
Bruto winst (0,1% per 1,5% economische groei)	0,1%	0,2%
Totaal lasten in % balanstotaal (€ 2500 miljard)	0,6%	1,0%
* Dit is 1 filiaal per 10.000 inwoners en x klanten / medewerker	380	220

In bovenstaand rekenvoorbeeld (inflatie 0%) wordt aangetoond dat zelfs een lage overall marge voldoende is om niet alleen de kosten van de Burgerbank te dekken, maar ook om een winst te maken ter grootte van 2% resp. 4% van het eigen vermogen. Waardoor het eigen vermogen na aftrek van 25% winstbelasting met 1,5% resp. 3% per jaar kan groeien. Hierdoor kan de balans van de bank en de economie als geheel 1,5% resp. 3% per jaar groeien. En het aandeel eigen vermogen van deze bank consequent op 5% van haar balanstotaal worden gehouden. Zonder hier jaarlijks extra aandelen of iets dergelijks voor in omloop te hoeven brengen, wat gelet op het uitgangspunt dat iedereen 1 aandeel en 1 stem in het beleid van de Burgerbank krijgt niet mogelijk is om te doen.

In lijn met het uitgangspunt dat rente voor alle mensen zo eerlijk en neutraal mogelijk moet zijn (niet bijdraagt tot scheefgroei tussen arm en rijk) wordt bij de Burgerbank principieel op alle (spaar)tegoeden die bij haar worden aangehouden een vergoeding geven wat zo goed mogelijk aansluit op de gemiddelde loon/prijsstijging (inflatie) per jaar. Deze vergoeding lijkt op het eerste gezicht te laag om hier betaalbaar een goed pensioen mee op te kunnen bouwen. Echter uit berekeningen die met een speciaal hiervoor gemaakte pensioenplanner zijn gemaakt, blijkt dat het hiermee goed mogelijk is om een welvaartsvast pensioen van 70% van het laatst verdiende loon op te bouwen. Met een premie die voor een groot deel van de mensen fors lager is dat wat mensen nu bij het ABP (de grootste pensioenfonds in Nederland) betalen. In het rapport 'Naar een dienstbaar financieel stelsel voor iedereen' wordt hier nadere toelichting op gegeven.

2.5 Creatie van geld en oplossen staatsschuld

Bij de voorloper van het huidige banksysteem werd op het moment dat mensen goud bij een goudsmid in bewaring gaven, een briefje afgegeven hoeveel goud men in bewaring had gegeven. Dit briefje is geëvolueerd tot het papier (en munt)geld wat nu nog steeds wordt gebruikt. Bij dit systeem is geld gedekt door relevante activa in de vorm van goud en is het niet mogelijk om zomaar geld bij te maken. In 1971 is de goudstandaard afgeschaft. Hierdoor werd het mogelijk om geld bij te maken / creëren wat alleen maar is gedekt door vertrouwen. Gevolg hiervan is dat de hoeveelheid geld en schuld sindsdien zeer sterk is toegenomen. Ook de lonen en prijzen zijn sindsdien fors gestegen. Totale voorraad goud in de wereld is nu 180.000 ton. Met een koers van \$ 1200 per ounce kan hiermee 3% van de geldhoeveelheid worden gedekt. Met gebruik van relevante activa kan 100% van het geld gedekt worden.

⁷ <https://www.somo.nl/nl/het-financiele-overgewicht-van-nederland/>

De belangrijkste manier waarop private (en ook centrale en publieke) banken nu geld scheppen is met creatie van schuld. Bij deze manier van creëren van geld wordt op het moment dat mensen een handtekening onder een lening-contract zetten, met een druk op de knop van een computer uit het niets geld geschapen, ter grote van het bedrag wat wordt geleend. Bij aflossen van de lening wordt dit geld uit roulatie genomen.

Goudsmid (oud banksysteem)	
Goud	Geld
Huidig banksysteem	
Leningen / schulden	Geld
Coöperatieve Burger Bank	
Leningen / schulden (variant A) Relevante activa (voor lease)(variant B)(1)(2)	Geld

1) Gebouwen, infrastructuur, productie- en vervoermiddelen, voorraden (en diensten)
2) Financieren / geldcreatie zonder schuld en oplossen (staats)schulden

De Burgerbank kan op twee manieren geld creëren. De eerste manier is op basis van verstekken van leningen wat private (en ook centrale en publieke) banken nu ook doen.

Bij de tweede manier van geldcreatie door de Burgerbank, is creatie van geld niet meer gebaseerd op creatie van schuld, maar creatie van welvaart / bezit (lokaal gemeenschappelijk eigendom). Bij deze manier van geldcreatie koopt de bank goederen (en diensten) met door haar in omloop te brengen geld. Bij deze manier van werken hebben we niet meer het merkwaardige fenomeen dat de maatschappij door productie van bijvoorbeeld een zoveel mogelijk zelfvoorzienende woonwijk met bijbehorende basis pakket aan productie en vervoermiddelen waar mensen op lokaal niveau in hun eigen levensonderhoud mee kunnen voorzien rijker wordt. Maar als gevolg van financieren van de bouw hiervan met creatie van schuld niet rijker wordt. En bij betalen van te hoge rente over deze schuld per saldo armer wordt (en het kleine groepje eigenaren van private banken rijker wordt). Bij dit systeem is de hoeveelheid geld wat bij de Burgerbank aan de rechterkant op de balans staat niet meer een afspiegeling van de hoeveelheid schuld wat er is. Maar een afspiegeling van de welvaart / bezit wat de samenleving heeft wat links bij de Burgerbank op de balans staat. Dit is in lijn met hoe het zou moeten zijn. Bij dit systeem zien we dat als de voorraad relevante activa toe neemt (sparen in de reële wereld) de hoeveelheid geld ook toe neemt (sparen in financiële wereld). En als de voorraad relevante activa door bijvoorbeeld afschrijving afneemt (ontsparen in de reële wereld) de hoeveelheid geld ook afneemt omdat mensen de bank een vorm van huur (lease) betalen voor het gebruik van de relevante activa.

Bij de Burgerbank mogen mensen zelf kiezen welk van de twee methoden voor creatie van geld wordt toegepast. Bij beide methoden geldt als uitgangspunt dat het in omloop te brengen geld in principe gedekt moet zijn door relevante activa. Dit voorkomt inflatie en creatie van bubbels.

Het bedrag wat de Nederlandse overheid nu aan bezittingen heeft is ongeveer € 300 miljard groter dan de staatsschuld. Met verkoop van een deel van deze bezittingen aan de Burgerbank kan de staatsschuld worden afgelost. Hierbij blijven de publieke bezittingen in publieke handen en wordt niemand ten koste van anderen bevoordeeld. In plaats van rente en aflossing betaalt de overheid voortaan leasetermijnen ter grootte van de afschrijving en overige kosten voor het gebruik van deze activa. Bij privatiseren en verkoop van publieke bezittingen (wat Griekenland nu in opdracht van de Europese Unie moet doen) wordt meestal wel een kleine groep mensen ten kosten van de rest van de mensen bevoordeeld.

Voor het bevorderen van een circulaire economie hebben we volgens Wijffels⁸ behoefte aan een nieuwe manier van financieren waarbij meer gebruik wordt gemaakt van leasen en de partners in de keten meer samenwerken en elkaar niet meer 'een poot uit draaien'. Dit sluit aan op het doel van de Burgerbank.

⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=yQFD-ARt48>

3. Eerlijker en eenvoudiger belastingsysteem

3.1 Transactiebelasting / afschaffen BTW, belasting en sociale premies op arbeid

Het huidige belasting-, toeslagen- en sociale zekerheid systeem is te ingewikkeld, hierdoor komen te veel mensen in de problemen⁹. In Nederland zijn in de periode van 1969 tot en met heden de belasting en sociale premies op arbeid en de koopkracht van mensen over het algemeen ongeveer gelijk gebleven. Winst van bedrijven en inkomen van de rijkste paar procent van de bevolking nam in deze periode wel sterk toe. De BTW is in deze periode verhoogd van 0% naar 21%. Een groot deel van deze stijging was nodig omdat belastingen voor bedrijven en de rijkste 1% van de bevolking fors zijn verlaagd en omdat deze door gebruik van speciale regels en afspraken met de belastingdienst bijna heldmaal zijn afgeschaft. Bij het huidige systeem zijn de belastingen en sociale premies op inkomsten uit arbeid/ consumptie hoog en de belasting op robot/ kapitaalinkomsten laag. Met het huidige belastingsysteem wordt het in de komende jaren door toename van het gebruik van robots en afname van het gebruik van arbeid ook steeds moeilijker om de kosten voor sociale voorzieningen te blijven betalen. Om het belastingsysteem eerlijker en eenvoudiger te maken en ook in de toekomst de kosten van de sociale voorzieningen te kunnen blijven betalen is het nodig dat er een nieuw belastingsysteem wordt ingevoerd.

Veruit het meest eerlijke en eenvoudige belastingsysteem wat we maar kunnen maken, is door het heffen van een algemene transactiebelasting met een tarief van 10%, wat middels gebruik van elektronisch geld volledig geautomatiseerd kan worden geheven over bijna elke euro die organisaties en eventueel ook mensen van anderen ontvangen. In Europa levert deze belastingmaatregel enerzijds genoeg op om de BTW, belasting en sociale premies op arbeid af te kunnen schaffen. Anderzijds levert deze belasting genoeg op om de volgende kosten te kunnen betalen:

- Gratis publieke gezondheidszorg
- Gratis publiek onderwijs
- Basisinkomen voor kinderen en studenten
- Basisinkomen voor mensen die ziek, werkloos en/of arbeidsongeschikt zijn
- Basisinkomen voor mensen die 65 jaar en ouder zijn (vergelijkbaar met AOW)

Op het eerste gezicht lijkt dit plan te mooi om waar te zijn. De 'truc' zit enerzijds in het zoveel mogelijk afschaffen van alle heffingskortingen, toeslagen, aftrekposten (en subsidies). Anderzijds is het zo dat de BTW, belasting en sociale premies op arbeid nu over een bedrag ter grootte van ongeveer de helft van het nationaal inkomen (BBP) worden geheven. De transactiebelasting wordt afhankelijk van de toegepaste variant over een bedrag ter grootte van twee tot meer dan drie keer het nationaal inkomen geheven. In Nederland en de rest van Europa is afhankelijk van de detail uitwerking van het nieuwe systeem een belasting van 10% op een transactiebedrag ergens tussen hieronder getoonde variant 1 en 2 al voldoende om de hiervoor genoemde kosten te kunnen betalen. Bij dit nieuwe systeem maakt het ook niet uit of er nu wel of niet meer of minder gebruik van robots / arbeid wordt gemaakt.

Vereenvoudigd model voor transactiebelasting	Variant 1	Variant 2	Variant 3
Lonen en uitkeringen (zonder transactiebelasting)	50	50	50
Exploitatieoverschot	25	25	25
Afschrijvingen	15	15	15
BTW en overige belastingen +/- subsidies	10	10	10
Totaal BBP	100	100	100
Intermediair gebruik van goederen en diensten	100	100	100
Lonen en uitkeringen (met transactiebelasting)			50
Ontvangen rente en dividend (excl. Burgerbank)		40	40
Rente betaald aan en ontvangen van de Burgerbank			10
Verkoop van bestaande woningen / onroerend goed			10
Financiële transacties			
Totaal bedrag voor algemene transactiebelasting	200	240	310

⁹ <https://www.raadrvs.nl/actueel/item/meer-eenvoud-voor-burgers-voorkomt-schulden>

3.2 Financiële transactiebelasting

Op dit moment wordt geld voor ongeveer 90% van het totale transactiebedrag voor speculatieve doelen gebruikt. De hoge mate van speculatief gebruik / misbruik van het geldsysteem levert een belangrijke bijdrage aan de steeds maar terugkerende financiële crisissen. Geld op zichzelf maakt niets. Met verschuiven van getallen in een computer kunnen mensen alleen maar winst maken als andere mensen verliezen. Omdat private banken nu ook geld scheppen voor deelname aan deze speculatieve transacties lijkt het voor de meeste beleggers dat (tijdelijk) bijna iedereen winst met deelname aan beleggingen / speculatieve transacties kan maken. Voor de maatschappij als geheel is dit niet het geval. Voor het in voldoende mate ontmoedigen van de overbodige speculatieve transacties is het nodig dat een financiële transactiebelasting met een tarief van 2% wordt ingevoerd. In theorie levert deze 'Robin-hood-taks'¹⁰ zoveel inkomsten voor de overheid op dat alle overige belastingen en sociale premies afgeschaft kunnen worden. Echter als gevolg van het invoeren van deze belasting neemt de omvang van de financiële transacties zo sterk af dat deze belasting jaarlijks nog maar een bedrag ter grootte van 1% tot 2% van het BBP oplevert. Daarnaast wordt huidige extreme focus op korte termijnwinst verschoven naar meer duurzame lagere termijndoelstellingen voor alle belanghebbenden.

3.3 Belasting op topinkomens

In Nederland is in de periode van 1969 tot en met heden de belasting op topinkomens geleidelijk aan verlaagd van 72% naar 52%. Voor het bevorderen van een evenwichtige inkomensverdeling is het nodig dat mensen op alle inkomsten (arbeid, bonussen, gebruik van de auto van de zaak, rente, dividend, huur, vermogenswinsten, royalty's etc.) wat boven vier keer het wettelijk minimumloon per jaar uit komt (dit is ongeveer € 80.000) minimaal 52% belasting betalen. In lijn met het idee om niet eerlijk verdiende inkomens extra zwaar te belasten is het wenselijk om op alle inkomsten wat boven tien keer het wettelijk minimumloon per jaar uit komt (dit is ongeveer € 200.000) 90% belasting te heffen.

3.4 Belasting op winst van bedrijven

In Nederland is / wordt in de periode van 1969 tot en met 2021 de vennootschapsbelasting geleidelijk aan verlaagd van 48% naar 16% voor een winst tot € 200.000 en 21% daarboven. Door toename van het gebruik van alle mogelijke vormen van boekhoudkundige trucs en door speciale afspraken met de belastingdienst, betalen grote bedrijven en de rijkste 1% van de bevolking in verhouding tot hun inkomen nu bijna helemaal geen belasting meer. Om het belastingstelsel in Europa eerlijker en eenvoudiger te maken is het nodig dat in heel Europa op alle vormen van winst van bedrijven (waaronder ook royalty's) minimaal 25% belasting wordt geheven (het gemiddelde in Europa is nu 22%). Tevens is het nodig dat alle mogelijkheden om gebruik te maken van speciale constructies om (bijna) geen belasting te hoeven betalen worden afgeschaft.

3.5 Belasting op rente en dividend

In Nederland is / wordt in de periode van 1969 tot en met 2019 de belasting op ontvangen rente en dividend geleidelijk aan verlaagd van maximaal 72% (box 1) naar 0%. In 2018 wordt nog op een klein deel van de dividend 5% tot 25% belasting betaald. Voor het bevorderen van een eerlijkere verdeling van de belastingen is het nodig dat een nieuwe belasting op rente en dividend wordt ingevoerd. Met het invoeren van een speciale belasting van 15% op alle ontvangen rente en dividend is het mogelijk om de BTW helemaal af te schaffen. Voor een eerlijker en eenvoudiger belastingstelsel is het nodig om ook op alle ontvangen rente en dividend het standaardtarief van de algemene transactiebelasting te heffen en om (eventueel) de rente die aan de Burgerbank wordt betaald en rente die op tegoeden die bij deze bank worden aangehouden wordt ontvangen, vrij te stellen voor deze transactiebelasting.

3.6 Belasting op erfenissen en schenkingen

In Nederland is in de periode van 1969 tot en met heden de belasting op ontvangen schenkingen en erfenissen geleidelijk aan verlaagd van 68% naar 20%. In deze periode zijn ook de hoogte van bedragen die voor de successierechten zijn vrijgesteld fors verhoogd. Met name grote bedrijven en de rijkste 1% van de bevolking verschuiven aanvullend nog een groot deel van hun vermogen naar het buitenland en/of maken gebruik van alle mogelijk administratieve constructies zodat zij bijna helemaal geen belasting op erfenissen en schenkingen hoeven betalen. Mede hierdoor hadden in 2014 de 85 rijkste mensen op aarde samen evenveel als de armste helft van de wereldbevolking¹¹ en waren in 2016 de bezittingen van de rijkste 1% meer dan de overige 99% van de wereldbevolking bij elkaar opgeteld¹².

¹⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=qYtNwmXKlvM>

¹¹ <https://www.youtube.com/watch?v=rajPJCoEjQw&feature=youtu.be>

¹² <https://www.oxfamnovib.nl/persberichten/vermogen-rijkste-1-in-2016-groter-dan-dat-van-de-rest-van-de-wereldbevolking>

Door het gebruik van het huidige geldsysteem wordt met name door rente/winst en oneerlijke verdeling van de belastingen het verschil tussen arm en rijk structureel steeds groter. Voor het bevorderen van een eerlijkere verdeling van de bezittingen en macht is het nodig dat op het gedeelte van de erfenissen en schenkingen die mensen boven de € 1 miljoen ontvangen een speciale belasting van 90% betalen. Tevens is op globaal niveau een lijst wordt gemaakt waaruit blijkt welk bedrijf en persoon waar eigenaar van is. Deze lijst is ook nodig om ontwijking en/ of ontduiking van overige belastingen tegen te gaan.

3.7 Belasting op grond

Voor het bevorderen van betaalbare huisvesting en beperken van niet eerlijk verdiend inkomen is het nodig dat een speciale belasting met een tarief van 90% wordt ingevoerd op het maken van winst met grond. Een voorbeeld van niet eerlijk verdiend inkomen met verkoop van grond is dat bosgrond € 3,00 per m² kost en vervolgens het bestemmingsplan wordt veranderd en op dit stuk grond woningen mogen worden gebouwd, dit stuk grond dan zonder toevoeging van enige waarde € 300,00 per m² kost.

3.8 Belasting op winst met verkoop van woningen en overige vermogenswinsten

In Nederland wordt winst maken met verkoop van woningen en overige vormen van vermogenswinsten voor privé personen niet belast (bij een deel van de bedrijven wel). Zelfs al maken sommige mensen hier grotere winsten mee dan wat de meeste mensen met jaren werken aan inkomen verdienen. Dit is oneerlijk. Voor het bevorderen van een eerlijker belastingstelsel is het nodig dat vermogenswinsten net als inkomsten uit arbeid / belasting op topinkomens belast worden. Voor belasting op winst maken met woningen is het wenselijk dat de huurwaarde forfait wordt afgeschaft. Deze forfait is een vorm van belasting op het maken van winst wat nog niet is gerealiseerd. Beter is om hiervoor in de plaats een belasting te heffen op winst die daadwerkelijk is gerealiseerd. Om mensen niet onredelijk zwaar te belasten als ze willen verhuizen is het wenselijk dat mensen geen belasting over de verkoopwinst van hun woning hoeven te betalen als ze binnen twee jaar een vervangende woning met dezelfde of hogere waarde kopen. Tevens is het wenselijk, als een vorm van compensatie voor inflatie dat mensen één keer in hun leven één woning met winst mogen verkopen, zonder belasting over deze winst hoeven te betalen als geen vervangende woning of een woning met een lagere waarde wordt gekocht. In 2011 is de overdrachtsbelasting op verkoop van woningen verlaagd van 6% naar 2%. Ook deze belastingverlaging komt bijna alleen maar ten goede aan mensen met meer dan een modaal inkomen. Bij het ontwikkelen van een eerlijker en eenvoudiger belastingstelsel moet ook deze belasting hierin meegenomen worden.

3.9 Belasting op vervuiling

Reeds langere tijd zijn de meeste mensen het eens met het uitgangspunt dat de vervuiler de kosten voor het opruimen van de vervuiling moet betalen. In de praktijk gebeurt dit nog steeds meestal niet en draait de maatschappij als geheel op voor de kosten voor het opruimen van de vervuiling. Om ervoor te zorgen dat het principe dat de vervuiler betaald in de praktijk ook daadwerkelijk wordt toegepast, is het nodig dat voor een groot deel van de bedrijfstakken een zo eenvoudig mogelijke belastingmaatregel wordt ingevoerd waar de kosten voor het opruimen van de vervuiling mee kunnen worden betaald. Deze belasting moet ook effectief stimuleren om minder te vervuilen, minder schaarse grondstoffen te gebruiken en/of betere alternatieven toe te passen.

3.10 Belasting op niet eerlijk verdiend inkomen

Voor het bevorderen van een eerlijkere verdeling van inkomens en bezittingen is het nodig dat een speciale belasting met een tarief van 90% op niet eerlijk verdiend inkomen (un earned income)¹³ wordt ingevoerd. Voorbeelden van niet eerlijk verdiend inkomen zijn inkomens boven tien keer het wettelijk minimumloon per jaar, erfenissen en schenkingen boven € 1 miljoen en winst maken met verkoop van grond. In mindere mate geldt dit ook voor winst maken met verkoop van onroerend goed en ook een groot deel van de overige vermogenswinsten. Door de kosten van niet eerlijk verdiend inkomen (waaronder ook het rekenen van te hoge rente) zoveel mogelijk af te schaffen en/of dit inkomen zwaar te belasten (en deze belastinginkomsten gebruiken om andere belastingen te verlagen), kunnen de kosten van wonen en alle overige goederen en diensten fors dalen. Als gevolg hiervan kan de koopkracht van het grootste deel van de bevolking gemiddeld met 25% of meer toenemen. Dit is meer dan wat de meeste mensen in Nederland sinds 1970 aan koopkracht verbetering hebben gehad. Daarnaast kan hiermee op bepaalde gebieden ook de concurrentiepositie van Nederland ten opzichte van andere landen worden verbeterd.

¹³ <https://www.youtube.com/watch?v=CnrEHFwZ9hk>

4. Uitvoeren artikel 22, 23, 25 en 26 van UVRM

Volgens artikel 22, 23, 25 en 26 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM) van 1948 hebben alle mensen over de hele wereld recht op een uitkering indien men dit nodig heeft, eten, drinken, kleding, betaalbare huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en betaald werk met een eerlijke beloning en overige arbeidsvoorwaarden waarmee men in eigen levensonderhoud kan voorzien. Nu 70 jaar later is dit voor het grootste deel van de wereldbevolking nog steeds onvoldoende gerealiseerd. Reële behoefte, geld, kennis, energie, grondstoffen en fabrieken om dit te kunnen doen hebben we al. Het enige wat we nog nodig hebben is voldoende politieke wil en visie om dit te doen.

Met het invoeren van de Coöperatieve Burger Bank (zie paragraaf 2.4 en 2.5) en zorgen dat lokale gemeenschappen (gemeenten / steden met daarbinnen iedere woonwijk met ca. 10.000 inwoners) in alle opzichten zoveel mogelijk zelfvoorzienend zijn. Kan het meest effectief er voor worden gezorgd dat er op lokaal niveau voldoende werkgelegenheid, geld en informatie om vraag en aanbod goed op elkaar af te stemmen beschikbaar is om de lokale economie optimaal te laten functioneren (artikel 23 UVRM). Met invoeren van een algemene transactiebelasting (zie paragraaf 3.1) kan met gebruik van elektronisch geld veruit het meest efficiënt de kosten van artikel 22, 25 en 26 van de UVRM worden betaald.

Met het Quantitative Easing (QE) beleid wat de Europese Centrale Bank (ECB) heeft gevoerd. Had Europa iedere maand opnieuw 100 zoveel mogelijk zelfvoorzienende woonwijken voor 10.000 inwoners per stuk, met bijbehorende basispakket aan productie en vervoermiddelen waar mensen op lokaal niveau mee in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, kunnen bouwen. En hiermee in 10 jaar tijd het armoedeprobleem voor 100 miljoen mensen in Europa op kunnen lossen. Helaas is door de politiek er voor gekozen om de veroorzakers van de financiële crisis (de banken) en niet de burgers te redden.

Combinatie Burgerbank met nieuw belasting en sociaal zekerheid systeem

Probleem

- We hebben nu een oneerlijk geldsysteem (monerair en fiscaal)
- Door flexibele contracten, te complexe belasting en sociale zekerheid teveel mensen in problemen
- Het werkloosheid en armoedeprobleem is in de meeste landen nog groter dan in Nederland
- Er moet een betaalbare en politiek haalbare oplossing komen om artikel, 22, 23, 25 en 26 van de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens voor de hele wereld mogelijk te kunnen maken

Oplossing

- In idere gemeente / woonwijk met 10.000 inwoners zoveel mogelijk zelfvoorzienend maken
- In iedere gemeente / woonwijk een Coöperatieve Burger Bank opzetten
- Invoeren van een algemene transactiebelasting met een tarief van 10%
- In iedere gemeente / woonwijk een nieuw soort Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) opzetten
- Alle mensen gaan via deze nieuwe CWI werken / werkgevers huren mensen via deze CWI in
- Als mensen ziek, werkloos of arbeidsongeschik zijn krijgen ze altijd een minimum inkomen betaald

Voordeel

- Betere afstemming vraag en aanbod en invloed op verdeling van beschikbare werkgelegenheid
- Er is op lokaal niveau altijd genoeg geld om de behoefte van de reële economie te faciliteren
- Eenvoudiger en eerlijker belastingsysteem
- Vereenvoudiging uitvoering sociale zekerheid
- Minder armoede en mensen met financiële problemen

De transactiebelasting brengt genoeg op om de kosten te betalen voor

- Gratis publiek gezondheidszorg
- Gratis publiek onderwijs
- Basisinkomen voor kinderen en studenten
- Basisinkomen voor mensen die ziek, werkloos of arbeidsongeschikt zijn
- Basisinkomen voor mensen van 65 jaar en ouder